

Мемлекет басшысы Премьер-министр Әлихан Смайыловты қабылдады

Президентке еліміздің биылғы 6 айдағы әлеуметтік-экономикалық даму қорытындысы, сондай-ақ Маңғыстау атом энергетикалық комбинатында (МАЭК) және Атырау мұнай өңдеу зауытында (АМӨЗ) болған апаттардың себептерін тексеру нәтижелері жөнінде баяндалды.

Әлихан Смайыловтың айтуынша, батыс өңірінің энергетика жүйесінің жай-күйіне жасалған ауқымды талдау нәтижесінде энергетика кәсіпорындарының жұмысында бірқатар кемшілік жіберілгені анықталды. Бұдан бөлек, Энергетика министрлігінің, «KEGOC» АҚ, «МАЭК» ЖШС және «ҚазМұнайГаз» ҰК» АҚ жұмысында олқылықтар бар екені мәлім болды. «ҚазМұнайГаз» ҰК» АҚ басқарма төрағасы

Мағзұм Мырзағалиевке мұнай өңдеу зауытының қауіпсіз және тұрақты жұмысын қамтамасыз ету шараларын уақтылы жүзеге асырмағаны үшін сөгіс беріледі.

Бұдан бөлек, батыс энергия торабының қауіпсіздігіне тиісті деңгейде бақылау жасамағаны үшін Энергетика вице-министрі Жандос Нұрмағанбетовке сөгіс жариялау жөнінде шешім қабылданды.

Сондай-ақ «МАЭК» ЖШС, АМӨЗ, «KEGOC» АҚ басшылары мен лауазымды тұлғаларына қатысты әкімшілік сипаттағы шаралар қолданылады.

Үкімет келешекте мұндай дағдарыс жағдайларына жол бермеу үшін Маңғыстау атом энергетикалық комбинатына жаңғырту және

күрделі жөндеу жүргізу, батыс энергетикалық аймағын күшейту, Атырау мұнай өңдеу зауытын сыртқы электр қуатымен тұрақты қамтамасыз ету және сол жерде өзін-өзі энергиямен қамтамасыз ететін станса салу, батыс аймағын Қазақстанның бірыңғай электрэнергетикалық жүйесіне қосу жұмыстарын және басқа да бірқатар шұғыл және жүйелі шараларды жүзеге асырады.

Сонымен қатар Мемлекет басшысына вегетациялық кезеңі су тапшылығы жағдайында өтіп жатқан оңтүстік өңірлерді сумен қамтамасыз ету мәселесі туралы мәлімет берілді. Осыған байланысты Үкімет пен жергілікті атқарушы органдар қажетті шаралар қабылдап жатыр. Атап айтқанда, сумен қамтамасыз ету үшін суармалы ауыл шаруашылығы дақылдарының қайсысына басымдық берілетіні анықталады, суйналым әдісі қолданылады. Бұдан бөлек, су үнемдеу технологиясын енгізу жұмыстары белсенді жүзеге асырылуда. Арналардағы су шығынын азайту және жинақталатын су мөлшерін көбейту үшін гидротехникалық құрылыстарға күрделі жөндеу жұмыстары жүргізіліп жатыр.

Сондай-ақ Премьер-министр Әлихан Смайылов «Тарифті инвестицияға айырта бастау» бағдарламасын жүзеге асыруға, коммуналдық инфрақұрылымды жаңғыртуға және киіктер популяциясын орнықты басқаруға қатысты қабылданып жатқан шаралар жөнінде баяндады.

Akorda.kz

Құрметті Макинск қаласының тұрғындары мен қонақтары, Сіздерді 2023 жылдың 28 шілдесінде сағ. 11.00-де Макинск қ. Балуан Шолақ ат. стадионында өтетін "Ақ Бидай-2023" жазғы аудандық спартакиадасына шақырамыз.

Уважаемые жители и гости г.Макинск приглашаем Вас на летнюю районную спартакиаду "Ақ Бидай-2023" который состоится 28 июля 2023года в 11.00ч по адресу: г.Макинск стадион им. Б.Шолака

АҚМОЛА ОБЛЫСЫНДА «ДАЛА КҮНІ» ӨТТІ

Ақмола облысының Ақкөл ауданында Қазақстанның, сондай-ақ жақын және алыс шетелдердің 150-ден астам компанияны жинаған «Jańa Dala / Green Day» 2023 «Дала күні» мамандандырылған көрмесі өтті. Көрмеде ауыл шаруашылығы технологиялары, селекциялық жетістіктер және мал шаруашылығы саласындағы соңғы әзірлемелер ұсынылып, заманауи жоғары өнімді техниканың үлгілері көрсетілді.

Іс-шараға Ақмола облысының әкімі Ермек Маржықпаев, ҚР Ауыл шаруашылығы вице-министрі Рүстем Құрманов, Австрияның ҚР-дағы Төтенше және Өкілетті Елшісі Вилли Кемпель, Францияның ҚР-дағы Төтенше және Өкілетті Елшісі Дидье Канесс қатысты.

Құттықтау сөзінде облыс басшысы ауыл шаруашылығы саласының өңір экономикасын дамыту үшін маңыздылығын атап өтті. «Аталған іс-шараға қатысушылар

шеңбері жылдан жылға кеңейіп келе жатқанын атап өту қажет, бұл оған ерекше мән мен ауқымдылық береді. Олардың көпшілігімен біздің өңір тығыз қарым-қатынаста. Облыстың агроөнеркәсіптік кешен саласындағы жетістіктерін атап өту қажет. Мемлекет басшысының азық-түлік қауіпсіздігін қамтамасыз ету жөніндегі тапсырмаларын орындау аясында облыс айтарлықтай нәтижелерге қол жеткізді. Еліміздің ірі астық егетін облыстарының бірі бола отырып, және республика аумағының бес пайызынан сәл астамын алады, бізде 15% ауыл шаруашылығы өнімі, Қазақстанда өсірілетін бидайдың төрттен бірінен астамы әлемдік нарықта жоғары бағаланады.

Ауыл шаруашылығының жалпы өнімінің көлемі республика бойынша ең үздік көрсеткіштердің бірі болып табылады. 2026 жылға дейін 306 млрд теңгеге 100-ге жуық инвестициялық жобаны іске асыруды жоспарлап отыр-

мыз», - деп атап өтті облыс әкімі.

Бұдан кейін Ермек Маржықпаев Австрияның, Францияның Төтенше және Өкілетті Елшісі Дидье Канеспен, Вилли Кемпельмен кездесті, онда өзара ынтымақтастық туралы мәселелер талқыланды.

Айта кетейік, іс-шаратарихында алғаш рет ауыл шаруашылығы техникасының экспозициясынан басқа, Бірыңғай мал шаруашылығы павильонының жиынтығымен қатар Қазақстанның ІҚМ ет тұқымдарының және аралас тұқымдар барлық республикалық палаталары, сондай-ақ отандық сүт палатасы ұсынылды. Екі күн ішінде фермерлер үшін семинарлар, дөңгелек үстел және шебер-кластар ұйымдастырылды, онда ауыл шаруашылығының өзекті мәселелері мен оларды шешу жолдары талқыланды. Жеке блокта «Инновацияларды енгізу және сүт-тауарлы фермаларының құзыреттілігін арттыру» атты халықаралық конференция өтті.

Ақмола облысының әкімдігі.

Жерлестеріміздің жеңісі – аудан мерейі

Өнер – ұлтқа бөліп, ұлысқа жіктемейді. Тамшыдай талантты болып, ерінбей еңбектенсең теңіздей тереңге бойлатар, тұңғыыққа жетелер. Өнер құндылығы қай заманда болмасын өз қадірін жоғалтпаған, жоймаған. Әртүрлі ұлт өкілдері шоғырланған ауданымыз да өнер саласында өз биігінен көрініп жүр. Бір шаңырақ астында ынтымағы жарасқан сан ұлттың әдебиеті мен мәдениеті де өзара үндестік тауып келеді. Ауданымыздағы «Сердало» халықтық ингуш би ансамблі Бурабай ауданында өткен «Jas Darin» халықаралық байқауында бас жүлдені иеленіп, аудан мерейін үстем етті. Байрақты байқауда топ жарған өнер ұжымының алдағы асуларына сәттілік тілейміз.

Ж. ЗАНДЫБАЙ.

ТАРИХ ЖӘНЕ ТҰЛҒА

Ерен еңбек иесі

Бұл кейіпкерімнің есімімен және туған-туыстарымен ертеден таныспын. Ол «Еңбек етсең - емерсің» деген халық даналығы сөзінің астарында үлкен шындық жатқанын ісімен дәлелдеген адал жанды азамат. Қарапайым отбасында дүниеге келген ол жасөспірім шағынан-ақ автокөлік жүргізуші мамандығына мықтап ден қойды. Әке-шешесі өмірден өтісімен он баладан тұратын ағасы мен жеңгесінің қамқорлығында болып, есейді.

Ұлы Отан соғысының ардагері туған ағасы Қалияқлар Қожақанов аудандағы айтулы аутошарушылықтың бірі Авто ТЭБ-те еңбек озаттары қатарында өмір бойы үздіксіз қажырлы еңбек өткерді. Осылайша ағасы өмірдегі ұстазына айналып, одан көп нәрсе үйренді. Білім беру орнының қара шаңырағы атанған қаламыздағы И.Ф. Омигов атындағы №1 қазақ орта мектебін тәмамдап, Қаматай Қожақанов ағасының еңбек жолын жалғастырып, қаламыздағы автомектебін бітірді.

Жас жеткіншек әскер қатарына алынып, Семипалатинск қаласына таяу орналасқан академик Курчатов атындағы ядролық қаруды сынау орталығын салудың алғашқы қазығын қағудың бірі болып, әскери міндетін абыроймен өтеп, екі жылдан соң үйге оралды. Аудан ауруханасындағы медициналық жедел жәрдем көрсету станциясына автокөлік жүргізуші ретінде жұмысқа орналасты. Туғанынан тағдырдың тауқыметін тартып, әртүрлі дерттің тырнағына ілкен сырқат адамдар баршылық. Сондай-ақ күнделікті өмірде өндірістік жарақат алатын және оқистан болатын жол апаты жағыдайы туындаса, жақын жерден жедел медициналық жәрдем көрсетуге автокөлік әрқашан дайын болуы кезек күттірмейтін азаматтық міндет. Салған беттен-ақ ол мамандықтың қыр-сырын жалықпай меңгеруге кірісті. Алғашқы жылдары автокөліктің тозығы жиі байқалатын. Сондықтан автокөліктің дайындығын үздіксіз қамтамасыз ету үшін қажетті автобөлшектерді көптеген

қиындықтармен көрші Степгеология мекемесінің қоймаларынан іздестіріп, қажеттілік туындаса өзінің қаражатымен тауып алатын.

Автокөлікті техникалық байқаудан өткізуге көңіл бөлініп, талапқа сай жөндеу жүргізілді. Ақауы бар көлік жұмысқа шығарылмады. Елді мекендерге шығатын жол сын көтермейтін. Кейінгі он жыл аралығында Макин-Партизанка автожолын жөндеу орындалмай тұр. Бірде, бір топ медицина мамандары Партизанка және Отрадное учаскелік ауруханаларында әйелдерді босандыру операцияларын сәтті орындап, жол азабын тартып оралды. Қалың қар басқан үйлерден ауру адамдарды сүйемелдеп, бірде қол шанамен көлікке қиыншылықпен жеткізген оқиғалар есінде сақталған. Қандай дергерілер кездессе де ол дәрігерлер ұжымы арасында өзін маман көлік жүргізуші ретінде мойындата алды. Ендігі бақилық болған Ф.Садуақасов, Ә.Мусин, М.Ким, К.Зекенов, Н.Лыбко сияқты майталман медицина қызметкерлерімен қырық жыл үзбей

аға мен іні арасында болатын жарасымды сыйластықпен жемісті жұмыс өткергенін сағынышпен еске алады. Бұл күндері сүйікті зайыбы, медбике Біржанды жеңіп шығып, басына толық бостандық алады. Ал Шөкеңе жоғалған сексен өгіздің жаласына Семейден ұрланған бір топ жылқы қосылып ісі қалындайды. Ғалия күтумен күндерін өткізеді. Оның үстіне сотта жеңілген жақтың қыспағынан не істерін білмей қиналып жүргенде «Шолақ пәлен жылға сотталып жұр аударыпты» деген хабарды естиді. Бұл қарсы жақтың таратқан жалған жаласы еді.

Аудан тұрғындарына жедел дәрігерлік көмек көрсету үшін игі көмегін аямай елеулі еңбек еткен аяулы азамат Қ.Қожақановтың отбасына әлемдегі барша жақсылықтың иегері болуына тілектестік білдіреміз.

Т. ЖҮСІПБЕКОВ.

БАЛУАН ШОЛАҚТЫҢ ҒАЛИЯСЫ

Атақты Балуан Шолақ бабамыздың «Ғалия» әніне себепкер болған Ғалия туралы не білеміз? Шынымен де, әрі балуан, әрі әнші, әрі сері Балуан Шолақты ынтықтырған Ғалия кім болды екен? Көнекөз қариялардың айтуынша, қазіргі «Астана» концерт залы орналасқан жерде ертеде базар орын тепкен. Ол әдеби шығармаларда айтылатын әйгілі «Қараөткел» базары. Арқаның ауқатты адамдары жаз шыға сол базарға үй тігіп, бір жағынан өнімдерін (қымыз, сүт, ет, құрт-май т.б.) саудалайтын болса, екіншіден, қыстай ұйып жатқан ел дала серілерінің өнерін тамашалайды. Арқаның айтулы әншілері де бұл базарға соқпай өткен емес. Айлап жатып ән салып, халықтың құмарын қандырған.

Елмен бірге Ғалия да базарда қымыз сатады. Ажарлы, көз қарықтырар қараторының әдемісі Ғалияның қымызханасына бір күні Балуан Шолақ ат басын бұрады. Бұл шамамен 1908-09 жылдары болса керек. Балуанның тасы өрге домалап, әнімен Арқаны тербетіп, күшімен жауын еңсеріп жүрген, қырықтың қырқасына шыққан қайратты кезі екен. Ғалия болса 22-23 жаста. Ғалия балуанға өз қолымен қымыз ұсынады. Дүниенің дүр сілкінген кезі де осы болар, дала серісінің жүрегіне Ғалияның ару бейнесі қашалады. Осылай «Ғалия» әні туған.

Жоғарыда атап өткеніміздей тоғыз жолдың торабы Ақмолада көшпенді қазақтардың саудасын ортақастыратын татар, ноғайлар болған. Осылардың бірі Сұлтанай Қамза деген ноғайдың саудасын жүргізетін Тілеу атты қазақ екен. Түбі Жаңаарқа жақтан, руы Арғын оның ішінде Аралбай. Сегіз бөлмелі үйі бар дәулеттілер санатындағы

отбасы. Үлкен әйелінен Ғалия, Мәрзия атты екі қыз туыпты. Шолақтың өні арқылы тарихта аты қалған Ғалия осы.

Ғалия жайында академик-зерттеуші Ахмет Жұбанов деректер жинап, Балуан пен Ғалия арасындағы оқиға турасында алматылық Мәура Есілбаева деген адамнан өте ертеректе біршама толық мәлімет жазып алыпты. Осында баяндалғандай – Ғалия қара сұрлау келген, ат жақты, ұзын бойлы, бетінде аздаған шешек дағы бар, өткір, сөзге шешен, оң қолынан өнер тамған шебер екен. Әсіресе тамағында шешек дағы көп қалғандықтан орамалымен алқымын қымтап байлайтын әдеті болғаны туралы да ел ішінде әңгіме бар. Бұны оның суретінен де байқауға болады.

Балуан Шолақтың жеке өміріне қатысты жазылған зерттеулерде түрлі қайшылықты пікірлер кездеседі. Мәселен, ол кісінің қазақтың ата қонысын баса көктеп, шұрайлы жерлерге келіп қоныстанған өзге халық өкілдеріне түре тиісетін әдеті болыпты. Шын мәнінде бұл Шөкеңнің өзіне көтерілісі еді. Бұл әрекетін Кеңес заманының зерттеушілері «халықтар достығын» түсінбеді, біреулердің айтағына еріп қателесті, деп бағалаған. Бірақ белгілі жазушы Әнес Сарайдың тәуелсіздік жылдары жазылып, астанадағы қазақ драма театрында сахналанған «Балуан Шолақ» атты драмасында жоғарыдағы бұрмалаушылық түзетіліп, балуанның күрескерлік қыры жақсы ашылған. Осы туындыда суреттелгендей балуан бабамыз бір жылдары қатты қуғын көрген. Тіпті неше дүркін абақтыға қамалып, одан қашып шығып,

жасырынып жүрген күндері де болған.

Енді Ғалия туралы жазып алған А.Жұбановтың естелігіне қайта жүгінейік: Ғалия қазақи әдет бойынша Біржан деген жігіттің атастырылған қалыңдығы ретінде ұзатылады. Барған жерінде екі жылдай тұрып, Қараөткелге төркін жұртына көшіп келеді. Шөкеңмен көңіл байласатын тұсы осы кез. Ғашығына арнап сегіз қалта жият кестелеп, оған өрнектеп атын жазады. Онысын құп көрмеген күйеуі үйінен қуады. Ғалия қашып әкесінің үйіне келеді. Ата-анасы қызымен ақылдаса келіп,

күйеуінен ажырасуы құп көреді. Бірақ күйеуі төлеген қалың малын даулайды. Оны төлеуге Ғалияның әкесі Тілеудің жағдайы болмайды. Іс билер сотында қаралатын болады. Оқиғадан хабардар Балуан Шолақ неде болса мал тауып келу үшін Көкшетауға жүріп кетеді. Онда балуанды басқа тағдыр күтіп, оны ұстап, түрмеге жабады. Ғалия болса билер сотында өз дауын өзі ұстап Біржанды жеңіп шығып, басына толық бостандық алады. Ал Шөкеңе жоғалған сексен өгіздің жаласына Семейден ұрланған бір топ жылқы қосылып ісі қалындайды. Ғалия күтумен күндерін өткізеді. Оның үстіне сотта жеңілген жақтың қыспағынан не істерін білмей қиналып жүргенде «Шолақ пәлен жылға сотталып жұр аударыпты» деген хабарды естиді. Бұл қарсы жақтың таратқан жалған жаласы еді.

Балуан бабамыз Көкшетауда түрмеде жатып Ғалияның атын неше түрлендіріп әнге қосады. Аузынан шыққан әнді ел лезде қағып алып таратады. «Ғалия» әнінің осылай әртүрлі нұсқасы пайда болған. Осындай әуезі бөлек, иірімі терең әннің кейіпкері Ғалия 1922 жылы 35 жасында дүниеге келіп, көнекөз қарттардың айтуынша осы күнгі «Жастар» шағын ауданындағы ескі зиратқа жерленген. Ал Балуан Шолақ бабамыз Ғалиядан үш жыл бұрын, яғни 1919 жылы өмірден өтсе де, артында мұра болып «Ғалия» әні қалды.

А. ЕСЕНЖОЛ.

БАЛУАН ШОЛАҚ КӨТЕРГЕН ТАСТЫҢ САЛМАҒЫ ҚАНША?

Қазақ қаласы ежелден батырларға бай болған. Оған батырлардың ерліктерін баян еткен халықтың аңыз-әңгімелері дәлел. Халықтың өзінің қара күшімен ғана емес, композиторлығымен де тәнті еткен Балуан Шолақ еліміздің мақтанышы, халқымыздың жарқын өкілі.

Балуан Шолақ Баймырзаұлы – қазақтың атақты халық әнші-композиторы, айтыскер-ақын, ат үсті ойының түрлі тәсілдерін меңгерген ерекше өнерпаз, күш өнерін көрсеткен спортшы, жауырыны жерге тимеген балуан болған.

Балуан Шолақтың шын аты – Нұрмағамбет Баймырзаұлы. Жас күнінде саусағын үстіп алуына байланысты халық «Балуан Шолақ» деп атап кеткен. 1864 жылы Мойынқұмның Хан тауының маңында дүниеге келіп, 1919 жылы қайтыс болған. Ақмола облысындағы Тасты өзенінің бойында жерленген.

Нұрмағамбеттің әкесі Баймырза балалары жас кезінде Көкшетау жаққа көшіп барған. Ол ағаштан бұйымдар

жасап, соларды базарды сатумен табыс тапқан шебер болған. Баймырзаның еңбекқорлығы оның баласына өтеді. Бірақ Нұрмағамбет еңбекқорлықпен қоса, үлкен қара күшімен ерекшеленген.

1879 жылы Баймырза Үйсін ауылының тұрғындарымен бірге жыл сайын жазда Шортан өзенінің жағасында өтетін жәрмеңкеге дайындалады. Тері, жүн тиелген арба аулада дайын тұрады. Бірақ жолға шығатын күні Баймырза сырқаттанып қалады. Ол базарға ересек ұлы Төлеубайды жібермек болады, бірақ ол ауылына оралып үлгермейді де, сөйтіп қалаға жас Нұрмағамбет баратын болады.

Бойы орташа, бірақ кең иықты он бес жасар бозбала сырт киімі болмағандықтан әкесінің тонын киеді. Ол базарға туысы Мұқашпен бірге жіберіледі және оның қолына үйге қажетті тұрмыстық заттар алу үшін біррубль ұстатылады.

Таудың етегінде өтіп жатқан қанды базар Нұрмағамбетті таң қалдырады. Барлық жерде қызған сауда, айқайлаған

делдалдар. Кенеттен Нұрмағамбеттің назарын айнала тұрған бір топ адам аударлады. Қызық көргісі келген ол сол топқа жақындайды. Сөйтсе, онда бір пысық адам адамдарды шақырып, өзі ертіп келген балуанмен күресуге шақырып жатыр екен. Бәске бір рубль тігілуі керек, ол ақшаны жеңген адам алатын болады. Әрине, оңай табысқа батқысы келгендер жеткілікті, бірақ балуанды жеңген ешкім болмайды.

Нұрмағамбет өз күшін сынап көрмек болады. Әлгі орыс балуан алғашында оны баласының назар да салмайды. Бірақ тым белсенді бозбаланы бір қорқытып алғысы келген әлгі балуанның «келсең, кел» деген сөзінен кейін ол алға ұмтылады. Бірақ үстіне киген тонның етегіне аяғы шалынып, балуанның тура алдына барып құлайды. Туысы Мұқаш әлгі үйдегілер берген рублді орыс балуанның қолына ұстатқаннан басқа амалы қалмайды, және Нұрмағамбетті бір сыбап алады.

Түнде Нұрмағамбет дөңбекшіп ұйықтай алмайды. Ол орыс балуанын жеңе алатынын дәлелдегісі келеді.

Таңертең тұра салып, Нұрмағамбет алаңға, әлгі балуанға тартады. Бозбаланы мұқатқысы келген балуан бәске бір теңге емес, сегіз теңге тігуді ұсынады. Ол кезде мұндай ақшаға сегіз қой алуға болатын. Мұқаштың айқайына құлақ аспаған Нұрмағамбет шапанын шешеді, күресуге бел буады. Бұл жолы балуандың алдына жүгіріп барады да, белінен ұстап, жерге алып ұрады. Мұндай қызықты көрген көрермендер шапанның үстіне ақша тастай бастайды. Теңгелерді жинап алған соң ол, кешегі ұтылған бір теңгені Мұқашқа қайтарады, сегіз теңгені санап алып, туыстарына сыйлықтар сатып алады. Ал қалған ақшаны ол кедей-кепшіктерге үлестіріп береді. Сол жылы базарға келген халықтың арқасында Балуан Шолақтың ерлігі алысқа тарайды.

Он төрт жасында күреске түскен Балуан Шолақ бірақ күреспен кәсіби айналыспайды. Ол салдық құрып, төңірегіне өнерлі жастарды жинаған. Көкшетау қаласында өткен бір үлкен жиында 51 пұт (830 кг тарта) кірдің тасын көтеріп, дүйім жұртты таң

қалдырған. 1899 жылы 35 жасында орыс палуаны Иван Кореньмен күресіп, оның қабырғасын сындырған.

1913 жылы ата-бабасының туып өскен, кіндік қаны тамған Шу өңіріне келген. Осы сапарында Қордай даласында қой бағып жүрген Кенен Әзірбаев оның көптеген әндерін үйренсе, өлкеміздің кейін танымал ақындары болған Жақсыбай Жантөбетов, Бармақ Мықанбайұлы, Сәрсен Жылысбаев, Сауытбек Ұсаулы және басқа да өнерлі азаматтар онымен бірге ел аралаған. Шу ауданының Шоқпар стансасында тұрған Сәрсен Жылысбаев «Балуан Шолақ» дастанын жазып, онда өзі сыйласып өткен тұлғаның өмір тарихын жырға қосты.

Балуан Шолақ Шу өңірінде болған сапарында көтерген салмағы 1050 кг. тартатын тас бүгінде аудандық тарихи өлкетану мұражайының алдына қойылған. Сондай-ақ, Далақайнар өңіріндегі өзі аршыған тұнба әлі күнге дейін «Балуан Шолақ бұлағы» аталып келеді.

Н. НАЙМАНОВА.

ЧС И ПРИРОДООХРАНА ПРЕДУПРЕЖДАЮТ

Нарушение пожарной безопасности в лесу

Прекрасные леса украшают наш край. Лес – это источник жизни, лёгкие нашей планеты, защитник человека от надвигающегося экологического кризиса. Но у леса есть злейший враг — огонь. И всё то, что создано природой или посажено человеком за долгие годы, может погибнуть от огня в течение нескольких часов. Лесной пожар страшен.

Работники лесного хозяйства регулярно осуществляют целый комплекс противопожарных мероприятий: производится опашка всех дорог и насаждений противопожарными минерализованными полосами, слягбаумами перекрываются все лесные дороги, устанавливаются аншлаги; развешиваются агитационные материалы, проводятся беседы с населением и открытые уроки со школьниками; мобильные группы лесничеств осуществляют ежедневное патрулирование; проводятся совместные с МВД и МЧС рейды. А также авиалесоохрана охраняет леса от пожаров и других нарушений с воздуха. Но возгорания все равно происходят, выгорают гектары пастбищ, участки лесных культур, созданные трудами жителей района.

Лесной пожар называют стихийным бедствием. Но так ли уж оно стихийно? Причиной пожара могут стать не только тлеющие кострища, брошенные окурки, но и осколки стеклянной посуды. Они могут «сработать» как линзы — сконцентрировать солнечные лучи.

В большинстве случаев причиной лесных пожаров является беспечность тех, кто приходит в лес не бережливым хозяином, а равнодушным потребителем, пренебрегающим правилами пожарной безопасности. А сейчас, в связи с установившейся сухой и жаркой погодой, пожароопасная ситуация в лесах усиливается.

Заметив начавшийся пожар, немедленно сообщите о его местонахождении, размерах и характере в диспетчерскую КГУ Отраденского УЛХ (8-71646-3-16-58), в администрацию населенного пункта или противопожарную службу по телефону 101, 112 и примите меры к его тушению. Самый простой и доступный способ при этом – захлестывание пламени зелеными ветками, заливание водой, забрасывание грунтом.

Граждане и должностные лица, по вине которых произошло уничтожение или повреждение леса в результате поджога или небрежного обращения с огнем, несут административную и уголовную ответственность. Нарушение правил пожарной безопасности в лесах в условиях особого противопожарного режима влечет наложение штрафа и уголовную ответственность.

За нарушения требования пожарной безопасности и санитарных правил в лесах налагается штраф на физических лиц в размере 10 МРП, на должностных лиц: субъектов малого предпринимательства – в размере 30 МРП, на субъектов среднего предпринимательства – в размере 50 МРП, на субъектов крупного предпринимательства – в размере 150 МРП

Будьте осторожны в лесу с огнем, соблюдайте правила пожарной безопасности. Берегите наш «зеленого друга» — лес!

Главный инженер охраны леса КГУ Отраденского УЛХ Т. КАЛАМИН
* * *

Берегите лес от пожара

О пользе леса для человека написано немало книг, снято большое количество фильмов. Лес помогает нам существовать на своей земле, в прямом смысле слова, так как это источник энергоресурса и строительный материал.

Без лесов не будет ни грибов, ни ягод. Лес является естественной средой обитания для большого количества диких животных, таких как олени, лоси, косули, кабаны и т.д.

Только лес способен дать человеку компоненты для лекарств, эфирные масла, почки, лесные травы и многое другое. И если не предпринимать заранее противопожарных действий, все это природное богатство исчезнет на долгие столетия в считанные часы.

У каждого из нас должно быть четкое понимание проблемы, ведь защита лесов, самая актуальная из текущих природоохранных мероприятий государства.

Увы, угроза пожара может исходить в первую очередь от самих людей, потребительское отношение к природе заложено в них. В большинстве случаев, причиной возникновения лесных пожаров становится человеческий фактор. Любителей отдохнуть на природе в окружении лесов хоть отбавляй.

Людам свойственно забывать об элементарных правилах поведения в лесу. Между тем всегда существует реальная, пусть даже не сразу видимая причина возникновения пожара.

Последствия ежегодных природных пожаров непредсказуемы, опасны для людей и диких животных и защита от них порой длится годами. Например, последствия возникновения лесостепных пожаров и выгорание плодородной почвы способствует сильному загрязнению воздуха и уничтожению редких популяций птиц и животных.

Несмотря на то, что органы полиции, авиалесоохрана и МЧС активно участвуют во всех мероприятиях направленных на защиту леса, пожары всё равно продолжаются. Такая обстановка не должна оставлять безразличными людей, так давайте же поможем себе и сохраним леса от пожаров, для себя и наших потомков.

Забывчивость, любопытство и неосторожность являются первой причиной возникновения пожаров в лесу. Важно постоянно напо-

нить людям о том, что после своего пребывания лес должен быть «чистым».

Помните, даже оставленное битое стекло от бутылок способно в жаркую погоду стать проводником пожаров.

Под воздействием сильного солнечного потока стекло работает как линза, и сухая хвоя или листья быстро начинают тлеть и загораются. Соблюдая эти простые правила, сохранить лес от пожаров, будет в наших силах!

Также необходимо как можно эффективней вести профилактическую работу среди отдельных групп населения. В первую очередь среди людей, чья деятельность не связана с охраной и заготовкой леса.

В природных условиях так же можно столкнуться с опасностью возникновения горения леса. Как правило, пожар может быть инициирован ударом молнии в дерево, и это самый распространённый способ вмешательства природы.

Учитывая все названные обстоятельства, хочется обратиться ко всем: будьте бдительны. Если мы сохраним лес от пожаров, то обеспечим себе здоровое будущее.

При обнаружении возгорания, сообщите о его местонахождении по номеру: 8(71646) 3-16-58, 101,112.

Главный лесничий Отраденского лесничества НАУРЗБЕКОВ А.Е.
* * *

Правила пожарной безопасности в лесах

Сохранность лесов нашей страны во многом зависит от того, насколько бережно мы все к ним относимся. Лесные пожары, свалки мусора в лесах, незаконные и разорительные для леса рубки, незаконные постройки в лесах - это все последствия беспечного отношения человека к лесу. Для того чтобы сохранить леса для себя и для будущих поколений, необходимо соблюдать несколько простых правил.

Находясь в лесу, необходимо соблюдать правила поведения и обращения с огнем:

- Будьте предельно осторожны с огнем в лесу.
- Избегайте разведения огня и курения в лесах с мощным напочвенным покровом из мхов и лишайников и рядом с ними, или поблизости от них, в сухую, жаркую или ветреную погоду.
- Не оставляйте без присмотра горящий или тлеющий костер, прежде чем покинуть кострище, убедитесь, что зола и угли полностью остыли, даже если он находится на оборудованном для этого месте.

- Если обнаружите, что от брошенного окурка, спички или костра начала гореть или тлеть лесная подстилка - тщательно затушите ее, залейте водой или засыпьте влажной землей.

Причиной более чем 90 % лесных пожаров является неосторожное обращение людей с огнем. Будьте бдительны. При обнаружении возгорания, сообщите о его местонахождении по номеру: 8(71646) 3-16-58, 101,112.

Сохраним природу для наших потомков вместе.

Главный лесничий Пушкинского лесничества РАМИХ Р.В.

Безопасность детей на водоемах

УВАЖАЕМЫЕ РОДИТЕЛИ!

Безопасность жизни детей на водоемах во многих случаях зависит ТОЛЬКО ОТ ВАС!

В связи с наступлением жаркой погоды, в целях недопущения гибели детей на водоемах в летний период обращаемся к вам с убедительной просьбой: провести разъяснительную работу с детьми по правилам поведения на водоемах. Этим вы предупредите несчастные случаи с вашими детьми на воде.

Категорически запрещено купание:

- детей без надзора взрослых;
- в незнакомых местах;
- на надувных матрацах, камерах и других плавательных средствах (без надзора взрослых);

Летом на водоемах следует соблюдать определенные правила безопасного поведения.

Во-первых, следует избегать купания в незнакомых местах, специально не оборудованных для этой цели.

Во-вторых, при купании запрещается:

- подплывать к движущимся судам, лодкам, катерам, катамаранам, гидроциклам;
- нырять и долго находиться под водой;
- прыгать в воду в незнакомых местах, с причалов и др. сооружений, не приспособленных для этих целей;
- долго находиться в холодной воде;
- купаться на голодный желудок;
- проводить в воде игры, связанные с нырянием и захватом друг друга;
- плавать на досках, лежаках, бревнах, надувных матрацах и камерах (за пределы нормы заплыва);
- подавать крики ложной тревоги;
- приводить с собой собак и др. животных.

Необходимо уметь не только плавать, но и отдыхать на воде.

Наиболее известные способы отдыха:

- Лечь на воду спиной, расправив руки и ноги, расслабиться и помогая себе удержаться в таком положении, сделать вдох, а затем после паузы — медленный выдох.

- Если во время купания свело ногу, надо позвать на помощь, затем погрузиться с головой в воду, сильно потянуть ногу на себя за большой палец, а затем распрямить ее.

- Если не имеешь навыка в плавании, не следует заплывать за границы зоны купания, это опасно для жизни.

КАТЕГОРИЧЕСКИ ЗАПРЕЩАЕТСЯ купание на водных объектах, оборудованных предупреждающими аншлагами «КУПАНИЕ ЗАПРЕЩЕНО»

Помните! Только неукоснительное соблюдение мер безопасного поведения на воде может предупредить беду.

Необходимо соблюдать следующие

правила:

- Прежде чем войти в воду, сделайте разминку, выполнив несколько легких упражнений.

- Постепенно входите в воду, убедившись в том, что температура воды комфортна для тела (не ниже установленной нормы).

- Не нырять при недостаточной глубине водоема, при необследованном дне (особенно головой вниз!), при нахождении вблизи других пловцов.

- Продолжительность купания — не более 30 минут, при невысокой температуре воды - не более 5-6 минут.

- При купании в естественном водоеме не заплывать за установленные знаки ограждения, не подплывать близко к моторным лодкам и прочим плавательным средствам.

- Во избежание перегревания отдыхайте на пляже в головном уборе.

- Не допускать ситуаций неоправданного риска, шалости на воде.

Отдел по ЧС Буландынского района.

Запрещается в пожароопасный период следующее:

-Правообладатели земельных участков (собственники земельных участков, землепользователи, землевладельцы и арендаторы земельных участков), расположенных в границах населенных пунктов, территории садоводства и огородничества обязаны производить регулярную уборку мусора и покос травы.

-Запрещается на территориях общего пользования, прилегающих к объектам, в том числе к жилым домам, а также к объектам садоводческих, огороднических и дачных некоммерческих объединений граждан, оставлять емкости с легковоспламеняющимися и горючими жидкостями, горючими газами.

-Запрещается на территориях общего пользования поселений и городских округов, на объектах садоводческих, огороднических и дачных некоммерческих объединений граждан устраивать свалки горючих отходов.

-Запрещается использовать противопожарные расстояния между зданиями, сооружениями и строениями для складирования материалов, оборудования и тары, для стоянки транспорта и строительства (установки) зданий и сооружений, для разведения костров и сжигания отходов и тары. На землях общего пользования населенных пунктов запрещается разводить костры, а также сжигать мусор, траву, листву и иные отходы, материалы или изделия.

-Запрещается сжигать отходы и тару, разводить костры в местах, находящихся на расстоянии менее 50 метров от здания и сооружения.

-Запрещается выжигание сухой травянистой растительности, стерни, пожнивных остатков на землях сельскохозяйственного назначения и землях запаса, разведение костров на полях.

-Правообладатели земельных участков (собственники земельных участков, землепользователи, землевладельцы и арендаторы земельных участков) сельскохозяйственного назначения должны принимать меры по защите сельскохозяйственных угодий от зарастания сорной растительностью и своевременному проведению сенокоса.

ОЧС Буландынского района.

ЗДОРОВЬЕ – БЕСЦЕННОЕ БОГАТСТВО

КОНГО-ҚЫРЫМ ГЕМОМРАГИЯЛЫҚ ҚЫЗБАСЫ

Белгілі болғандай, эпидемиялардың жоғары ықтималдығы мен өлімге әкелетін зардаптардың жоғарылау деңгейіне байланысты Қырым-Конго гемомрагиялық қызбасын Дүниежүзілік денсаулық сақтау ұйымы бірінші кезектегі шешімдерді қажет ететін проблемалық аурулардың ондығына енгізді.

Сонымен қатар, алаңдатарлық фактор – жаһандық жылынумен бірге ССНН вирусын тасымалдаушы кенелер оңтүстіктен солтүстікке қарай жоғары көтеріледі. Еуропаның әртүрлі елдерінде жұқтыру жағдайлары жиілеп кетті. Өлімге әкелетін індет Ирак, Намибия және Пәкістанда болды.

Сондай-ақ, ғалымдар вирустың тіршілік ету ортасын кеңейтіп қана қоймай, мутацияға ұшырап, қауіпті болуы мүмкіндігін жоққа шығармайды.

Климаттың жалпы жылынуымен де, жалпы қоршаған ортамен де, медициналық және ғылыми бақылаудың әлсіреуімен де байланысты бұл инфекцияның эпидемиологиялық ерекшеліктерінің өзгеріп жатқаны анық.

Осыған байланысты ғалымдар КҚЖА осы инфекцияның әдеттегі ошақтарынан тыс таралуының себептерін, сондай-ақ адамдар мен ауылшаруашылық жануарларының ауруының алдын алу үшін қолдануға болатын әмбебап вакцинаны әзірлеуде.

ҚР Қоғамдық денсаулық сақтау ұлттық орталығының мәліметі бойынша, 2022 жылы Конго-Қырым гемомрагиялық қызбасының 41 жағдайы зертханалық расталса, 2021 жылы бұл көрсеткіш тіркелді.

19 науқас.

2023 жылдың қаңтар-мамыр айларында (сонымен қатар өткен жылдың сәйкес кезеңінде) аурудың 4 жағдайы ресми түрде тіркелді.

Ал ағымдағы жылдың мамыр-маусым айларында 17 ауруға шалдығу жағдайы КҚЖА диагнозымен тіркелді. Оның ішінде 3 адам қайтыс болды.

Бұл статистика республикада КҚЖА сырқаттанушылықтың, одан болатын өлім-жітімнің артқанын және эпидемияға қарсы тиісті шараларды күшейту қажеттігін көрсетеді.

Конго-Қырым гемомрагиялық қызбасы (КҚЖА) үш континентте – Еуропада, Азияда және Африкада кең таралған ауру және өлім-жітімнің жоғары үлесін тудырады, әр жылдары 10-нан 50%-ға дейін өзгереді, ал кейбір жағдайларда инфекция қоздырғышы адамнан адамға беріледі, 80% жетеді.

Адамдарда ауру тудыратын кене арқылы таралатын вирустардың ішінде ССНН вирусы ең жоғары географиялық таралуына ие.

30 түрдегі кенелер вирустың тасымалдаушысы және сақтаушысы болып табылады. Кенелердің биологиялық сипаттамалары әртүрлі, географиялық таралуы әртүрлі, бірақ соған қарамастан олар инфекцияның негізгі көзі болып табылады. КҚЖА вирусының берілу механизмдері мен әдістері әртүрлі: бұл кенелердің жануарлар иелерінің есебінен індет шегінде және онымен шектесетін аймақтарға таралу жолдары және кенелердің жетілмеген фазаларының (личинкалары, нимфалары) көші-қоны арқылы тасымалдануы. Мыңдаған шақырымға құстар.

Адамға жұқтырған кененің шағуы әдетте ССНН ауруының дамуына әкеледі, дегенмен кейде асимптоматикалық инфекция жағдайлары кездеседі.

Вирустың ағзаға енуінің негізгі жолы – жұқтырған кенелердің шағуы және науқастардың секрециясымен байланысы. Ауру малдың өлексесін кескенде, «кене бар» малдың жүнін

қырқып алғанда адамдардың ауырып қалуы ғажап емес. Кене шағу орнында, әдетте, теріде өзгерістер байқалмайды. Вирус қанға еніп, ретикулоэндотелий жүйесінің жасушаларында жиналады. Вирустың жиналу кезеңінде жұқтырған адам өзін сау сезінеді. Инкубациялық кезең кене шаққаннан кейінгі бір күннен екі аптаға дейін өзгереді және, шамасы, адам ағзасына енгізілген вирустың дозасына байланысты.

Ауру кенеттен және температураның күрт көтерілуімен (39-40 градус Цельсий) басталады. Прегемомрагиялық кезеңде (1-ден 7 күнге дейін) дененің жалпы интоксикация құбылыстары байқалады. Тұрақты симптом – температураның жоғарылауы, оның КҚЖА-ға тән «қос дөңес» температура қисығы бар (гемомрагиялық кезеңде температура субфебрильге дейін төмендейді, содан кейін қайтадан көтеріледі).

Гемомрагиялық кезең теріде және шырышты қабаттарда бөртпелердің пайда болуымен және әртүрлі локализациядағы қан кетулермен сипатталады. Аурудың нәтижесі гемомрагиялық синдромның ауырлығына байланысты. Температураны қалыпқа келтіру және қан кетуді тоқтату арқылы қалпына келтіру орын алады.

Инфекция беріледі:

- кенені сору кезінде құрамында вирус – қоздырғышы бар затты бөлетін;
- жұқтырған адамдардың қанымен, секрецияларымен, басқа да дене сұйықтықтарымен тығыз байланыс нәтижесінде адамнан адамға;
- медициналық жабдықтар мен медициналық мақсаттағы бұйымдарды дұрыс стерилизациялау нәтижесінде пайда болатын ауруханашілік инфекциялар;

Конго-Қырым гемомрагиялық

қызбасының клиникалық көрінісі циклдік ағыммен сипатталады.

Ауру қатты қалтыраудан жедел басталады. Дене қызуы 39-40 0 С дейін көтеріледі. Науқастардың бас ауруы, буындар мен бұлшықеттер, іш және бел аймағында ауырсыну, ауыздың құрғауы. Жіі құсу байқалады. Беттің, мойынның, кеуденің жоғарғы бөлігінің гиперемиясы, склера мен конъюнктивта тамырларының инъекциясымен сипатталады.

• кенені алу кезінде оның денесінің бөліктері зақымданса, зақымдалған теріге тиіп кетсе, адамға жұқтыру қабілеті бар вирусы бар гемолимфа бөлінеді;

• малды сою кезінде және союдан кейін бірден ауру қанмен немесе тіндермен байланыста болғанда;

Бүгінгі күні қырым гемомрагиялық қызбасына қарсы вакцина жоқ.

Вирустың кенеден адамға берілу қауіпін азайту жолдары:

- қорғаныс киімін кию (ұзын жең, ұзын шалбар);
- киімдегі кенелерді оңай анықтауға мүмкіндік беретін ашық түсті киім киіңіз;
- киімге рұқсат етілген акарицидтерді (кенені өлтіруге арналған химиялық заттарды) қолдану;
- теріге және киімге рұқсат етілген репелленттерді қолданыңыз;
- киім мен теріні кенеге үнемі тексеріп отыру; егер олар табылса, оларды қауіпсіз әдістермен алып тастаңыз;
- Жойылған кенелерді саусақтарыңызбен жаншып жоймаңыз. Әйтпесе, инфекция денеге абразиялар мен микрожарықтар арқылы енеді;
- Кенелер көп болатын жерлерде және олар ең белсенді болатын маусымдарда болмаңыз.

Вирустың жануарлардан адамға

берілу қауіпін азайту:

- эндемиялық аймақтарда жануарлармен немесе олардың тіндерімен жұмыс істегенде, әсіресе, сою орындарында немесе үйде сою, сою және жою кезінде қолғап және басқа да қорғаныс киімдерін кию;
- Жануарларды сою алаңына кіргенше карантинге қойыңыз немесе союдан екі апта бұрын жануарларды пестицидтермен жүйелі түрде өңдеңіз.

Таңдалған қауымдастықтарда адамнан адамға жұғу қауіпін азайту:

- жұқтырған адамдардың қанымен, секрецияларымен, басқа да дене сұйықтықтарымен тығыз байланыс нәтижесінде адамнан адамға;

Аурудың 3-ші күні температура төмендейді. Науқастардың жағдайы жақсарғанымен, бұл төмендеу ұзаққа созылмады. Іште, кеуденің бүйір беттерінде гемомрагиялық бөртпе пайда болады, ауыздың, еріннің, мұрынның, ішектің, жатырдың, бүйректің шырышты қабығының қан кетуі де байқалады, ұзақтығы мен айтарлықтай қан жоғалтуымен сипатталады. Бұл кезеңде науқастарда терінің бозаруы, коллапстың дамуына дейін қан қысымының төмендеуі байқалады. Мүмкін летаргия, сананың бұзылуы.

Дене қызуы 7-8 күнге созылады

Температураны төмендеткеннен кейін науқастың жағдайы бірте-бірте жақсарды.

Инфекцияның өршуі кезінде асқазанның, аш ішектің және терінің шырышты қабаттарында көп қан кетулер байқалады. Сондай-ақ бауырда қан кетулер, бүйреkte – дистрофия байқалады.

Өлімнің негізгі себебі – көп мөлшерде қан кету. Сондай-ақ, өлім инфекциялық-токсикалық шок, өкпе ісінуі, қайталама бактериялық асқынулар нәтижесінде болуы мүмкін.

КОНГО-КРЫМСКАЯ ГЕМОМРАГИЧЕСКАЯ ЛИХОРАДКА

Как известно, вследствие высокой вероятности эпидемий и повышенного уровня летальности последствий конго-крымская геморрагическая лихорадка включена Всемирной Организацией Здравоохранения в десятку проблемных заболеваний, требующих приоритетного решения.

При этом, настораживающим фактором является то, что вместе с глобальным потеплением переносящие вирус ККЖЛ клещи продвигаются выше с юга на север.

Участились случаи заражения в разных странах Европы. В Ираке, Намибии и Пакистане произошли вспышки с летальными исходами.

Также ученые не исключают возможность того, что вирус не просто расширяет ареал обитания, но и мутирует, становясь опаснее.

Очевидно, что эпидемиологические особенности данной инфекции претерпевают изменения, что связано как с общим потеплением климата, так и в целом с экологией, ослаблением медицинского и научного контроля.

В этой связи, учеными изучаются причины распространения ККЖЛ за пределы обычных очагов данной инфекции, а также вопрос разработки универсальной вакцины, которая могла бы применяться для профилактики заболевания у человека и сельскохозяйственных животных.

По данным Национального центра общественного здравоохранения в Казахстане за 2022 год лабораторно подтвержден 41 случай конго-крымской геморрагической лихорадки, тогда как за 2021 год было зафиксировано 19 заболевших.

За январь-май 2023 года (также, как и за аналогичный период прошлого года) официально зарегистрировано 4 случая болезни.

А за май-июнь текущего года с

диагнозом ККЖЛ зафиксировано 17 случаев заболеваний. Среди которых 3 летальных исхода.

Данная статистика свидетельствует о росте заболеваемости ККЖЛ в стране, смертности от нее и необходимости активизации соответствующих противоэпидемических мероприятий.

Крымская-Конго геморрагическая лихорадка (ККЖЛ) – заболевание, распространенное на трёх континентах – в Европе, Азии и Африке – и вызываемое высокой долей летальных исходов, различающихся в различные годы от 10 до 50%, а в некоторых случаях, при передаче возбудителя инфекции от человека к человеку, достигающей 80%.

Среди вирусов, переносимых клещами и вызывающих заболевание человека, вирус ККЖЛ занимает первое место по географическому распространению.

Переносчиками и хранителями вируса являются клещи 30 видов. Клещи имеют различные биологические особенности, разное географическое распространение, но, тем не менее, они являются основными источниками инфекции. Механизмы и способы переноса вируса ККЖЛ различны: это и способы распространения внутри очага и в границах с ним области за счёт животных-прокормителей клещей, и перенос незрелых фаз клещей (личинки, нимфы) мигрирующими птицами на тысячи километров.

Укус заражённым клещом человека, как правило, приводит к развитию заболевания ККЖЛ, хотя иногда встречаются и случаи бессимптомного протекания инфекции.

Основной путь попадания вируса в организм связан с укусами заражённых клещей и контактом с выделениями больных. Нередки случаи возникновения заболевания людей при разделке туш заражённых животных и при стрижке шерсти «заклещиваемых» животных.

В месте укуса клеща, как правило, изменений кожного покрова не наблюдается. Вирус проникает в кровь и накапливается в клетках ретикуло-эндотелиальной системы. В период накопления вируса заражённый человек чувствует себя здоровым. Инкубационный период варьирует от одного дня после укуса клеща до двух недель, и, видимо, зависит от дозы введённого в организм человека вируса. Заболевание начинается внезапно и с резкого подъёма температуры (39-40 градусов Цельсия). В предгеморрагический период (от 1 до 7 дней) отмечаются явления общей интоксикации организма. Постоянным симптомом является лихорадка, имеющая характерную для ККЖЛ «двухгорбую» температурную кривую (в геморрагический период температура падает до субфебрильной, а затем вновь повышается). Геморрагический период характеризуется появлением сыпи на коже и слизистых и кровоизлияний различной локализации. Исход заболевания зависит от выраженности геморрагического синдрома. При нормализации температуры и прекращении кровотечений наступает выздоровление.

Передача инфекции происходит:

- во время присасывания клеща, выделяющего вещество, которое содержит вирус – возбудитель;
- во время снятия клеща, при повреждении частей его тела, выделяется гемолимфа, содержащая вирус, которая при попадании на повреждённую кожу имеет возможность инфицировать человека;
- при контакте с инфицированными кровью или тканями животных во время и непосредственно после забоя;
- от человека человеку в результате тесного контакта с кровью, выделениями, другими жидкостями организма инфицированных людей;

- внутрибольничные случаи инфекции в результате ненадлежащей стерилизации медицинского оборудования и материалов медицинского назначения;

Клиническая картина Конго-крымской геморрагической лихорадки характеризуется циклической течением.

Болезнь начинается остро с выраженного озноба. Температура тела повышается до 39-40 0 С. У больных отмечается головная боль, боли в суставах и мышцах, животе и пояснице, сухость во рту. Часто наблюдается рвота. Характерны гиперемия лица, шеи, верхней части груди, инъекция сосудов склер и конъюнктив.

На 3 день болезни температура снижается. Хотя состояние больных улучшается, это снижение кратковременное. На животе, боковых поверхностях грудной клетки появляется геморрагическая сыпь, также отмечается кровоточивость слизистой оболочки рта, губ, носовые, кишечные, маточные, почечные кровотечения, характеризующиеся длительностью и значительной кровопотерей. В этот период у больных наблюдается бледность кожных покровов, снижение артериального давления вплоть до развития коллапса. Возможны заторможенность, расстройства сознания.

Лихорадка продолжается в течение 7-8 дней.

После снижения температуры состояние больного постепенно улучшается. В ходе прогрессирования инфекции наблюдаются множественные кровоизлияния в слизистые оболочки желудка, тонкой кишки, в кожу. Также наблюдаются кровоизлияния в печени, в почках – дистрофия.

Основная причина летальных исходов – массивные кровотечения. Также смерть может наступать в результате инфекционно-токсического шока,

отека легких, вторичных бактериальных осложнений.

Как снизить риск инфицирования? На сегодняшний день вакцины против Крымской геморрагической лихорадки нет.

Способы снижения риска передачи вируса от клеща человеку:

- носить защитную одежду (длинные рукава, длинные брюки);
- носить светлую одежду, позволяющую легко обнаружить клещей на одежде;
- применять разрешенные к применению акарициды (химические вещества, предназначенные для уничтожения клещей) для одежды;
- применять разрешенные к применению репелленты для кожи и одежды;
- регулярно осматривать одежду и кожу в целях обнаружения клещей; в случае их обнаружения удалять их безопасными методами;
- уничтожать снятых клещей, раздавливая их пальцами, нельзя. В противном случае инфекция попадет в организм через ссадины и микротрещины;
- избегать пребывания в районах, где имеется большое количество клещей, и в те сезоны, когда они наиболее активны.

Снижение риска передачи вируса от животных человеку:

- надевать перчатки и другую защитную одежду при обращении с животными или их тканями в эндемичных районах, особенно во время забоя, разделки туш и выбраковки на скотобойнях или в домашних условиях;
- содержать животных в карантине до их поступления на скотобойню или в обычном порядке обрабатывать животных пестицидами за две недели до забоя.

Снижение риска передачи инфекции от человека человеку в отдельных случаях.

ИНФОРМАЦИОННАЯ СТРАНИЦА

Кәмелетке толмағандар арасындағы қылмыстың алдын алу

2023 жылғы 17-19 шілде аралығында Желілік полиция бөлімінің қызмет көрсету аумағында «Түнгі қаладағы балалар» жедел-профилактикалық іс-шарасы өткізілді.

Кәмелетке толмағандар арасындағы қылмыстың алдын алудың бір түрі полиция қызметкерлерінің түнгі уақытта заңды өкілдерінің еріп жүруінсіз үйлерінен тыс жерде жүрген кәмелетке толмаған балаларды анықтауға бағытталған рейдтік іс-шаралары. Өйткені, осы санаттағы қылмыстардың көпшілігі, жалпы қылмыстар дәл түнде жасалады.

Желілік полиция бөлімінің қызметкерлері осы жедел-профилактикалық іс-шарасы шеңберінде рейдтік іс-шаралар өткізіп, оның нәтижесінде түнгі уақытта (сағат 23-тен таңғы 6-ға дейін) заңды өкілдерінің еріп жүруінсіз тұрғынжайдан тыс жерде жүрген 1 кәмелетке толмаған жасөспірім анықталды. Осы құқық бұзушылық туралы ҚР ӘҚБтК 442-бабы 2 бөлігімен заңды өкілдеріне (ата-аналарға,

қамқоршыларға, қорғаншыларға) ескерту жасауға әкеп соғады. Осы кәмелетке толмаған «Шанс» кәмелетке толмағандарды әлеуметтік-психологиялық құқықтық қолдау орталығы мекемесіне орналастырылды.

Жоғарыда аталған кәмелетке толмағанның өкілі әкімшілік жауапкершілікке тартылып, ҚР ӘҚБтК 442-бабының 2 бөлігі бойынша әрқайсысына ескерту түрінде қаулы шығарылады. Осы баптың үшінші бөліктерінде көзделген, әкімшілік жаза қолданылғаннан кейін бір жыл ішінде қайталап жасалған әрекеттер – заңды өкілдеріне жеті айлық есептік көрсеткіш мөлшерінде айыппұл салуға әкеп соғады – 24150 теңге. Бүгінгі күні бір АЕК 3450 теңге құрайды.

Сонымен қатар, ата-аналар кәмелетке толмағандардың ойын-сауық орындарында сағат 22.00-ден 06.00-ге дейін заңды өкілдерінің еріп жүруінсіз болуына тыйым салынатынын білуі керек.

Т. БАЙЗАҚОВА, ЖПБ ӘПБ аға инспекторы.

Профилактика правонарушений среди несовершеннолетних

В период с 17 по 19 июля 2023 года на участке обслуживания Линейного отдела полиции проводится оперативно-профилактическое мероприятие «Дети в ночном городе».

Одной из форм профилактики преступлений среди несовершеннолетних, являются рейдовые мероприятия сотрудников полиции направленные на выявление несовершеннолетних детей, находящихся в ночное время вне жилища без сопровождения законных представителей. Ведь большая часть преступлений данной категории, да и преступлений, в общем, совершается именно в ночное время суток.

Сотрудниками полиции в ходе оперативно-профилактического мероприятия проводились данные рейдовые мероприятия, в результате которых выявлена несовершеннолетняя, находившаяся вне жилища в ночное время (с 23 часов ночи до 06 часов утра) без сопровождения законных представителей. Законодательством Республики Казахстан по данному правонарушению ст.442 ч.2 КРКобАП предусмотрено админи-

стративное взыскание в виде предупреждения на законных представителей (родителей, опекунов, попечителей), если правонарушение совершается впервые за год. Законный представитель вышеуказанной несовершеннолетней будет привлечен к административной ответственности по ст.442 ч.2 КРКобАП, с вынесением постановления о наложении административного взыскания в виде предупреждения. Несовершеннолетняя помещена в центр социально-психологической правовой поддержки несовершеннолетних «Шанс».

За правонарушение, совершенное повторно в течение года предусмотрен штраф в размере 7 МРП – 24150 тенге. На сегодняшний день 1 МРП составляет 3450 тенге.

Кроме этого, следует знать родителям о том, что несовершеннолетним запрещено находиться с 22 часов ночи до 06 часов утра в развлекательных заведениях без сопровождения законных представителей.

Т. БАЙЗАҚОВА, Старший инспектор ОАП ЛОП.

Кешенді әлеуметтік заң көмегін қалай алуға болады?

Әр түрлі жағдайларға байланысты барлық азаматтар ақылы заңгерлік кеңес немесе адвокаттық қызмет ала алмайды, сондықтан әлемдік тәжірибеде халықтың әлеуметтік осал топтарын қолдаудың әртүрлі нысандары бар. Осы нысандардың бірі – кешенді заң көмегі.

2018 жылы заң көмегін көрсету саласындағы заңнаманы жетілдіруге бағытталған «Адвокаттық қызмет және заң көмегі туралы» Қазақстан Республикасының Заңы қабылданды.

Заң азаматтардың конституциялық құқығын іске асыруда білікті заң көмегін алуға сондай-ақ, халықтың әлеуметтік осал топтарына өмірлік қиын жағдайда жүрген адамдарға тегін негізде заң көмегін алуға еркін қолжетімділікті қамтамасыз ету мақсатында әзірленді.

Заңда азаматтардың адвокаттардан да, заң кеңесшілерінен де «Робопо» тәжірибесі бойынша тегін және толық сүйемелдеумен білікті заң көмегін алу көзделген.

«Робопо» латынша «robopo publico» сөзінен шыққан, ол «қоғамдық игілік үшін» деген мағынаны білдіреді. Бұл сөзді әр түрлі контексте қолдануға болатынына қарамастан, заңға қатысты ақысыз негізде құқықтық қызмет көрсетуді білдіреді.

«Робопо» заңгерлік қызметтерін мемлекет төлемейді, бірақ оны заңды қауымдастық ерікті негізде көрсетеді және заң кәсібінің әлеуметтік жауапкершілігінің элементі болып табылады. Сондай-ақ, робопо қызметтерін мәжбүрлеп көрсету мүмкін емес, өйткені бұл міндет емес, құқық екенін атап өткен жөн.

«Робопо» заңгерлік көмегі тек телефон арқылы

көрсетілетін қарапайым заңгерлік кеңес емес екенін түсіну керек. Бұл істі немесе заңгерлік көмекті басынан аяғына дейін жүргізуден тұратын барлық қызметтер жиынтығы. Осылайша, робопо жағдайында, кешенді әлеуметтік заң көмегі туралы айтылатын болады.

Кешенді әлеуметтік заң көмегі көрсетілуі мүмкін:

- «Арнаулы әлеуметтік қызметтер туралы» Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес өмірлік қиын жағдайда жүрген адамдарға;

- атаулы әлеуметтік көмекке құқығы бар адамдарға;

- Ұлы Отан соғысының қатысушыларына және оларға теңестірілген адамдарға;

- бірінші және екінші топтағы мүгедектерге;

- жасына байланысты зейнеткерлерге;

- қарттар мен мүгедектерге арналған жалпы үлгідегі медициналық-әлеуметтік мекемелерде (ұйымдарда) тұратын қарттар мен мүгедектерге.

Қазіргі уақытта мұқтаж азаматтарға әлеуметтік көмек көрсету мәселесі мемлекет саясатының басым бағыттарының бірі болып табылатынын айта кету керек.

Бұл ретте, азаматтарға әлеуметтік көмек көрсету құралдарының бірі өтеусіз негізде көрсетілетін кешенді әлеуметтік заң көмегі болып табылады.

Кешенді әлеуметтік заң көмегін енгізу – робопо, сөзсіз, еліміздің азаматтарын әлеуметтік қолдаудың пәрменді әдістерінің бірі болып табылады.

Бұрабай ауданаралық әділет басқармасы.

Как получить комплексную социальную юридическую помощь?

В силу различных обстоятельств, не все граждане могут позволить платную юридическую консультацию или услуги адвоката, поэтому в мировой практике существуют различные формы поддержки социально-уязвимых слоев населения. Одной из форм является комплексная социальная юридическая помощь.

В 2018 году принят Закон Республики Казахстан «Об адвокатской деятельности и юридической помощи», направленный на совершенствование законодательства в сфере оказания юридической помощи.

Закон разработан в целях реализации конституционного права граждан на получение квалифицированной юридической помощи, обеспечение свободного доступа к получению юридической помощи на бесплатной основе социально-уязвимым слоям населения, а также лицам, находящимся в трудной жизненной ситуации.

Законом предусмотрено получение квалифицированной юридической помощи, как от адвокатов, так и от юридических консультантов, с бесплатным и полным сопровождением правовой ситуации по практике «Робопо».

«Робопо» происходит от латинской фразы «robopublico», что означает «для общественного блага». И хотя слово можно использовать в разном контексте, применительно к юриспруденции оно означает предоставление юридических услуг на бесплатной основе.

Оказание юридических услуг робопо не оплачивается государством, но оказывается юридическим сообществом на добровольных началах и является элементом социальной ответственности юридической профессии. Следует также особо отметить, что услуги робопо не могут оказы-

ваться по принуждению, так как это право, а не обязанность.

При этом следует понимать, что юридическая помощь робопо не является простой юридической консультацией, которая может быть оказана просто по телефону. Это весь комплекс услуг, который предусматривает ведение дела или юридической помощи от начала до самого конца. Таким образом, в случае с робопо речь будет идти именно о комплексной социальной юридической помощи.

Комплексная социальная юридическая помощь может оказываться:

- лицам, находящимся в трудной жизненной ситуации, в соответствии с Законом Республики Казахстан «О специальных социальных услугах»;

- лицам, имеющим право на адресную социальную помощь;

- участникам Великой Отечественной войны и лицам, приравненным к ним;

- инвалидам первой и второй группы;

- пенсионерам по возрасту;

- престарелым и инвалидам, проживающим в медико-социальных учреждениях (организациях) для престарелых и инвалидов общего типа.

Следует отметить, что вопрос оказания социальной помощи нуждающимся гражданам в настоящее время является одним из приоритетных направлений в политике государства.

Внедрение комплексной социальной юридической помощи – робопо, безусловно, будет являться одним из действенных методов социальной поддержки граждан нашей страны.

Бұрабайское межрайонное управление юстиции.

Профилактика заразных болезней общих для человека и животных в личных подсобных хозяйствах

Бруцеллез — это хроническая инфекционная болезнь животных и человека. Инкубационный период заболевания длится 2-3 недели и более. Болезнь протекает хронически и в большинстве случаев бессимптомно.

Основной признак болезни – аборт (у коров на 5-8-м месяце стельности, у овец и коз – на 4-5-м, у свиней – в любой период супорозности), задержание последа, у производителей – орхиты и эпидидимиты. В отдельных стадах abortируют до 50-60 % коров, до 70 % овец и коз. Реже у коров развиваются эндометриты, маститы, бурситы, артриты; у овец – парез задних конечности; у свиноматок – мумификация плода.

Пути заражения человека бруцеллезом разнообразны. Заражение происходит преимущественно

контактным (с больными животными или сырьем и продуктами животного происхождения) или алиментарным путем (употребление в пищу продуктов животного происхождения).

Основной метод прижизненной диагностики бруцеллеза у животных – серологический (исследование крови). Во всех случаях аборта проводят бактериологическое исследование плода. Больные животные подлежат санитарному убою на объекте производства, осуществляющие убой животных (мясокомбинат, убойный пункт). Лечение отсутствует.

Владельцы животных в соответствии с законом РК «О ветеринарии» несут полную ответственность за соблюдение ветеринарно-санитарных правил при содержании и эксплуатации животных. С целью недопущения возникновения бруцеллеза и

других хронических острозаразных заболеваний владельцы обязаны:

осуществлять ветеринарные и административно-хозяйственные мероприятия с соблюдением ветеринарных (ветеринарно-санитарных) правил, обеспечивающих предупреждение болезней животных и безопасность перемещаемых (перевозимых) объектов;

содержать территорию, животноводческие помещения, а также сооружения для хранения и переработки кормов, продукции и сырья животного происхождения в соответствии с ветеринарными (ветеринарно-санитарными) правилами и ветеринарными нормативами, не допускать загрязнения окружающей среды;

обеспечивать идентификацию сельскохозяйственных животных; извещать подразделения местных

исполнительных органов, осуществляющих деятельность в области ветеринарии, государственные ветеринарные организации, созданные местными исполнительными органами, органы государственного ветеринарно-санитарного контроля и надзора о:

вновь приобретенном (приобретенных) животном (животных), полученном приплоде, его (их) убою и реализации;

случаях падежа, одновременного заболевания нескольких животных или об их необычном поведении и до прибытия специалистов в области ветеринарии, государственных ветеринарно-санитарных инспекторов принять меры к изолированному содержанию животных при подозрении в заболевании;

выполнять акты государственных

ветеринарно-санитарных инспекторов;

не допускать убою животных для реализации без предубойного ветеринарного их осмотра и послеубойной ветеринарно-санитарной экспертизы туш и органов;

осуществлять проведение убою сельскохозяйственных животных, предназначенных для последующей реализации, на мясоперерабатывающих предприятиях, убойных пунктах или убойных площадках (площадках по убою сельскохозяйственных животных);

осуществлять своевременную сдачу больных бруцеллезом животных.

Буландинская районная территориальная инспекция Комитета ветеринарного контроля и надзора МСХ РК.

ПИСЬМА РЕДАКЦИИ

СУ ТУРАЛЫ МАҢЫЗДЫ ДЕРЕКТЕР

Судың арқасында Жер бетінде өмір бар! Миллиондаған тіршілік су себебімен өмір сүріп, тепе-теңдігін жоғалтпай келеді. Мысалы, судың булануының салдарынан аспанға бұлт түзіліп, жаңбыр жауады. Жаңбырдың пайдасының өзін санамаласақ саусақ жетпейді.

Су Күннің жылуын Жерге қарағанда көбірек тартатын болғандықтан, суық аймақтардың бірден жылып кетпеуіне, ыстық аймақтардың салқын болып тұруына да ықпал жасайды. Осы ізбен судың қадір-қасиеті туралы айта берсек сөз таусылмайды. Сол себепті, танымды арттыру мақсатында, балаларға, жастарға, ересектерге жалпы ортақ пайдалы ақпарат болар деген оймен су туралы қызықты деректер топтамасын жасап шықтық.

Судың адам денсаулығымен байланысы

1. Иммуитет жүйесінің негізін салатын жілік майының түрлі ауруларға қарсылығын күшейтеді.

2. Су – азық, дәрумен және минералдардың негізгі еріткіші. Ағзамыз су арқылы магний, фтор, темір, йод, кальций секілді минералдарды алады.

3. Су азық құрамындағы керекті элементтердің ағзаға сіңуін арттырады.

4. Эритроциттің жұмыс өнімділігін артырады.

5. Жасушаларды оттегімен қамтамасыз етіп, қалдық газдарды өкпеге тасымалдайды.

6. Буын қуыстарын негізгі майлаушы зат болып табылады.

7. Омыртқа дискілеріндегі шокты су көпшіктеріне айналдырады.

8. Ішектердің жұмысын реттейді, майлануын қамтамасыз етеді.

9. Дене температурасын реттейді.

10. Су – мидың функциялары үшін күш және электрлік энергия көзі.

11. Жүрек ауруы мен сал болу (параллель) ауруынан сақтайды.

12. Мидан бөлінетін гормондардың жасалуы үшін қажет.

13. Су адам зейінін ашады.

14. Жұмыс өнімділігін арттырады.

15. Ешқандай жанама әсері жоқ.

16. Стресс пен депрессияны басады.

17. Ұйқыны жөнге келтіреді, шаршағанды кетіреді, теріні жұмсартады.

18. Көздерге жанар береді, ағзада қан жасалуын реттейді.

19. Инфекция мен рак ауруына қарсы иммунитетті күшейтеді.

20. Қанды сұйылтып, қан айналымы кезінде қоюлануының алдын алады.

21. Етеккірден бұрын келетін сырқат пен дене қызуын басады.

22. Қанды сұйылтып, қатты заттардың шөгуге кедергі жасайды.

Қанның 90 пайызы, бұлшық еттердің 75 пайызы, мидың 85 пайызы, сүйектердің 28 пайызы судан тұрады. Барлық химиялық реакциялар судың қатысуымен жүзеге асады.

Қажетті мөлшерде су ішпегенде:

1. Мидың жұмысы істей баяулайды.

2. Қан қоюланады.

3. Жүрек көп жұмыс істеуге мәжбүр болады.

4. Нәжіс сары түсті болады.

5. Іш қатуына (запор) себеп болады.

Су жетіспегенде:

1. Бас ауырады.

2. Бас айналады.

3. Шаршау, әлсіздік пайда болады.

4. Ойдың тынықтығы бұзылады.

5. Тәбетсіздік туады.

Су туралы 20 қызықты дерек

1. Қызанақ 90 пайыз судан тұрады.

7. Бір авто көлікті жасап шығару үшін 177 литр су шығындалады.

3. Зерттеу нәтижесі бойынша, атмосфера құрамындағы су мөлшері барлық өзендерді бірге қосып санағандағы мөлшерден көп.

4. Сыйрға 1 литр сүт беру үшін 5 литр су ішу керек.

5. Ер кісінің ағзасы шамамен 70 пайыз судан тұрады.

6. Біздің дәретханамыз үйде қолданып жүрген судың 35 пайызын пайдаланады.

7. Газет парақтарын шығару үшін шеберлер 300 литр суды керек етеді.

8. Ауыл шаруашылығы егін өсірумен айналысу үшін әлемнің 70 пайыз су қорын қажет етеді. Жай өнеркәсіпке 22 пайыз ғана керек.

9. Бір келі кофе өндіру үшін 22 мың литр су қажет.

10. Африка құрлығында жылына орташа есеппен 5-10 адам диарея ауруынан өледі.

11. Егер адам ағзасына 2 пайыз су жетіспейтін болса, ондай жағдайда адамның ойлау мен жұмыс жасау іс-әрекеті 20 пайызға төмендейді.

12. ЮНЕСКО қортындысы бойынша, әлемдегі ең таза су – Финляндия жерінде. Сараптамаға әлемнің 128 мемлекеті қатысқан. Ал әлемдегі 1 млрд. Адам әлі күнге дейін қауіпсіз суға ие бола алмай келеді. Кенияның астанасындағы су бағасы Нью-Йорктегіден 10 есе жоғары.

13. Салқын суға қарағанда ыстық суға жылдам мұз қатады. Алайда, әлем ғалымдары бұл құбылыстың себебін әлі күнге дейін анықтай алмай келеді.

14. Мектеп қабырғасынан-ақ судың 3 агрегаттық күйі барын білеміз. Алайда, ғалымдар судың сұйық қалпындағы 5 күйін, қатты қалпындағы 14 күйін анықтаған. Ал судың жалпы табиғаттағы түрі 1330-ге бөлінген (жаңбыр, топырақ, қар суы т.б.).

15. Адам ағзасының талшықтары жас ұлғайған сайын судан айырылады. Бұл денеге майдың көбеюімен байланысты екен. Емізулі баланың бойындағы су мөлшері – 80.6%; ересектерде – 75.9%; қарттарда – 65-70%.

16. Балықтар – 75%, жануарлар – 75 %, картоп – 76%, медуза – 99 %, қызанақ – 96%, алма – 85% судан тұрады.

17. Әлемде су астында жүгіре алатын жалғыз жаратылыс бар. Ол – кесіртке. Кесірткелер артқы аяқтарымен су әлемінде еркін қимылдай алады.

18. Су да өртенеді екен. Әзірбайжанда құрамында метан мөлшері көп су бар. Оған сіріңкені жақындатсаң, сол мезетте жанып кетеді.

19. Жер шарындағы мұздар кенеттен еріп кетер болса, барлық жердің 1/8 бөлігін су басып қалады, ал мұхит суының деңгейі 65 метрге көтеріледі.

20. АҚШ-та жүргізілген соңғы зерттеуде әрбір адамның орташа есеппен күніне 80-100 литр су пайдаланатыны белгілі болды. Нәтижесінде, расымен де әжетханаға кететін судың мөлшері көп екендігі анықталды. Бар болғаны 3 адамнан құралған отбасы кранды тәулігіне 74 рет пайдаланған. Судың 74%-ы жуынатын бөлмеге, 24 %-ы кір жууға, 5%-ы ас үйге кеткен. Салыстырмалы түрде айтайық, орта ғасырда әрбір адам күніне 5 литр су пайдаланған екен.

«Коррупция и её последствия»

С целью формирования негативного отношения к коррупции, как к нежелательному социальному явлению, через понимание причин возникновения этого явления и вреда, причиняемого им обществу, а также социально опасных и вредных последствиях этого явления в Мисовской сельской библиотеки Буландынской ЦБС проведен час информации «Коррупция и её последствия».

Т. КУЦЕВАЛОВА, библиотекарь Мисовской сельской библиотеки.

«Лето – веселая пора!»

Лето – время игр, развлечения, свободы в выборе занятий, снятия накопившегося за год напряжения, восполнения израсходованных сил, восстановления здоровья, а также лучший период для свободного общения детей.

Перед большинством родителей встает вопрос о том, каким образом организовать летний отдых своих детей. На сегодняшний день наиболее удобным и для многих единственным выходом из положения является летняя площадка организации образования, где ребенок находится под присмотром педагогов, занят интересными делами.

На базе дворового клуба «Арман» города Макинск Буландынского района в разгаре работа летней площадки для детей от 7 до 11 лет, где с пользой для себя проводят летние каникулы не только дети этого района города, но и приезжие на отдых из других городов.

Каждое утро начинается с зарядки. Мы стараемся следовать девизу «В здоровом теле – здоровый дух!»

На нашей летней площадке каждый ребенок найдет для себя интересное занятие: здесь проводятся различные квесты, спортивные эстафеты, интеллектуальные викторины, игры и тренинги, экскурсии в лес и дискотеки. Педагоги Центра детско-юношеского творчества ответственно относятся к своей работе и каждое мероприятие, которое они проводят для детей, повышает любовь к спорту и улучшает настроение на весь день.

6 июля весь Казахстан отмечал День Столицы. На мероприятиях, посвященных этому дню, дети узнали много интересного об истории нашего главного города. Дети подготовили стихи и рисовали мелом на асфальте Астану своей мечты. В конце мероприятия ребята сделали вывод, что каждому гражданину страны

необходимо знать историю своей родины.

Современные дети очень активно стремятся к общению, поэтому летние площадки, при их правильной организации, могут стать не только полезными, но и приятными для подрастающего поколения. Дети обладают огромным творческим потенциалом, который в первую очередь нужно использовать при организации работы в летний период.

А. САДЫКОВА, старший методист ГККП «Центр детско-юношеского творчества города Макинск при отделе образования по Буландыному району управления образования Акмолинской области».

Управление санитарно-эпидемиологического контроля информирует

Управление санитарно-эпидемиологического контроля Буландынского района Акмолинской области Комитета санитарно-эпидемиологического контроля Министерства здравоохранения Республики Казахстан (далее – Управление) сообщает следующее: согласно статье 51 Кодекса Республики Казахстан «О здоровье народа и системе здравоохранения» индивидуальные предприниматели и юридические лица, осуществляющие деятельность на объектах, подлежащих контролю и надзору в сфере санитарно-эпидемиологического благополучия населения, разрабатывают, документально оформляют, внедряют и поддерживают в рабочем состоянии эффективную систему производственного контроля. Объектами производственного контроля согласно пункта 5 Санитарных правил «Санитарно-эпидемиологические требования к осуществлению производственного контроля», утвержденного Приказом Министра здравоохранения Республики Казахстан от 7 апреля 2023 года № 62 (далее – Санитарные правила) являются продукция и эпидемиологически значимые объекты, перечень которых утвержден приказом Министра здравоохранения Республики Казахстан от 30 ноября 2020 года № ҚР ДСМ-220/2020 «Об утверждении перечня продукции и эпидемиологически значимых объектов, подлежащих государственному контролю и надзору в сфере санитарно-эпидемиологического благополучия населения». В соответствии с пунктом 14 Санитарных правил, и информация о результатах производственного контроля, проводимого на объектах (указанных в пункте 5

Санитарных правил) представляется в территориальные подразделения государственного органа в сфере санитарно-эпидемиологического благополучия населения на соответствующей территории 1 раз в полугодие к 5 числу последующего месяца по форме, согласно приложения 2 к Санитарным правилам, то есть к 5 июля, 5 января отчетного года. Одновременно с выше указанным напоминаем, что в соответствии пункта 1 статьи 44 Кодекса Республики Казахстан от 7 июля 2020 года № 360-VI ЗРК «О здоровье народа и системе здравоохранения» профилактический контроль в сфере санитарно-эпидемиологического благополучия населения без посещения субъекта (объекта) контроля и надзора проводится путем анализа и сопоставления данных из информационных систем, а также других сведе-

ний о деятельности субъекта (объекта) контроля и надзора. В случае выявления нарушений по результатам профилактического контроля в сфере санитарно-эпидемиологического благополучия населения без посещения субъекта (объекта) контроля и надзора, в течение тридцати рабочих дней со дня, следующего за днем ее вручения (получения).

Субъект (объект) контроля в случае несогласия с нарушениями, указанными в рекомендации об устранении выявленных нарушений, вправе направить в государственный орган в сфере санитарно-эпидемиологического благополучия населения возражение в течение пяти рабочих дней со дня, следующего за днем вручения (получения) рекомендации об устранении выявленных нарушений. Неисполнение в установленный срок рекомендации об устранении выявленных нарушений в ходе профилактического контроля в сфере санитарно-эпидемиологического благополучия населения без посещения субъекта (объекта) контроля и надзора для профилактического контроля с посещением субъекта (объекта)

контроля и надзора. В настоящий момент, Управлением, также проводится мониторинг уведомлений, на основании анализа поступивших уведомлений от физических и юридических лиц в ИС Е – лицензирование с фактически выявленных объектов контроля и надзора. Для полноты и достоверности данных мониторинга, сделаны соответствующие запросы в органы Государственных доходов и в отделы статистики. Учитывая вышеизложенное, всем субъектам подлежащих учету в области санитарно-эпидемиологического благополучия провести соответствующую работу по производственному контролю и уведомлениям.

По всем вопросам обращаться в территориальное управление по тел 2-26-87.

Өзге этнос өкілдері арасында өтетін «Мен қазақша сөйлеймін» республикалық акциясының ережесі

1. Акцияның мақсаты

«Мен қазақша сөйлеймін» республикалық акциясын (одан әрі – Акция) өткізу мақсаты: мемлекеттік тілдің қолданыс аясын кеңейту, қазақ тілінің этносаралық қарым-қатынас тілі ретіндегі рөлін күшейту, мемлекеттік тілді жетік меңгерген өзге этнос өкілдерін инталандыру.

2. Акцияға қатысу тәртібі

1. Акцияға еліміздің 18 жастан асқан этнос өкілдері қатыса алады.

2. Акцияға қатысушылар ақын, қазақ әдебиетінің жарық жұлдызы Мағжан Жұмабайұлының 130 жылдық мерейтойы аясында ақын шығармаларынан үзіндіні мәнәрлеп жатқа оқып (ұзақтығы 2,5 минуттан аспауы тиіс), бейнематериалды әлеуметтік желіде (facebook) #менқазақшасөйлеймін2023 хештегімен кеңінен таратуы тиіс.

3. Акция жеңімпаздары бейнематериал астындағы «лүпіл» (лайк) саны бойынша анықталады.

4. Жарияланымның астында міндетті түрде мына ақпарат көрсетілуі тиіс:

қатысушының аты-жөні;

ұлты;

оқу немесе жұмыс орны;

байланыс нөмірі (ұялы телефон);

ұсынып отырған қала немесе облыс атауы.

3. Қатысушыға қойылатын ерекше талаптар

1. Қатысушы Мағжан Жұмабайұлының шығармаларынан үзіндіні мәнәрлеп жатқа оқуы тиіс. Қатысушының Акция аясындағы материалы көркемсіз оқу талаптарына сай келмеген жағдайда, қазылар алқасының шешімімен «лүпіл» саны ескерілмейді;

2. «Лүпілді» арнайы қосымшалар арқылы (бот, т.б.) қолдан көбейткен қатысушылардың лүпіл саны есепке алынбайды.

4. Акция жеңімпаздарын анықтау және марапаттау

1. Акция жеңімпаздарын анықтау үшін құрамы кемінде үш адамнан тұратын қазылар алқасы құрылады. Қазылар алқасының шешімі хаттама түрінде рәсімделеді.

2. Акция осы Ереже жарияланған уақыттан бастап 2023 жылдың 4 тамызға дейін жүргізіледі.

3. Акция жеңімпаздары «Мемлекеттік тіл – тәуелсіздік символы» республикалық байқауы аясында онлайн режимде арнайы дипломдармен және бекітілген сыйлық қорымен марапатталады.

Байланыс телефондары: 8(7172)740523, 441981, 8(705)1504994, 8(702)9767068, 8(707)9142078.

ПРАВИЛА БЕЗОПАСНОСТИ НА ВОДОЕМАХ

Чаще всего происшествия на водах происходят по вине самого человека в результате излишней самоуверенности, переоценки собственных сил и возможностей, пренебрежения элементарными правилами поведения на воде.

В этой связи, хотелось бы обратить внимание граждан страны на соблюдение требований Правил безопасности на водоемах, и в первую очередь запрещается:

- входить в воду и купаться в состоянии алкогольного и наркотического опьянения;

- прыгать в воду с лодок, катеров, причалов, а также сооружений, не приспособленных для этих целей;

- нырять в непроверенных и необорудованных местах;

- заплывать за буйки, обозначающие границы заплыва;

- плавать на предметах, не предназначенных для плавания;

- взбираться на технические и предупредительные знаки, буйки;

- входить в воду детям без сопровождения взрослых.

Каждый человек должен знать опасные места и особенности водоема, в котором собирается купаться, так как в необорудованных местах могут быть валуны, затопленные бревна, куски железа, стекло и прочие предметы. Очень опасно подплывать к близко идущим катерам, судам и моторным лодкам, так как имели место быть случаи, когда под дно плавучих средств затягивало водой пловца.

Перед купанием необходимо обследовать водоем: место, выбранное для купания должно находиться на песчаном берегу и иметь удобный спуск к воде; убедиться

в том, что в месте, выбранном для купания, отсутствуют коряги, нет топьяка, дно имеет постепенный уклон без ям и уступов.

Необходимо отметить, что длительное купание также опасно для здоровья, и продолжительность купания, в основном, зависит от температуры воздуха, воды и силы ветра.

Наиболее приемлемые режимы купания это:

- температура воды + 18 градусов, время купания 6-8 минут;

- температура воды + 20 градусов, время купания 10-12 минут;

- температура воды выше +20 градусов, время купания до 15 минут;

Также не рекомендуется купаться ранее, чем через 1,5 часа после приема пищи.

Главной причиной несчастных случаев с людьми на воде является неумение плавать. Ведь достаточно человеку, не умеющему плавать, неожиданно попасть на глубокое место, в сильную струю тече-

ния или под удар волны, как он моментально теряет самообладание, захлебывается и тонет.

Нередко причиной гибели на воде являются водовороты, затягивающие даже опытных пловцов, подводные течения, парализующие волю пловца, водоросли, сковывающие движения ныряльщика. Особенно опасными для ныряния являются места на реках и озерах с резкими очертаниями дна, острыми выступами подводных скал, сваями, затонувшими якорями, бревнами и т.д.

Часто человек тонет от того, что его движения внезапно сковывает судорога. Причиной же судороги являются переохлаждение в воде, переутомление мышц, вызванное их длительной работой при однообразном стиле плавания, резкие колебания температуры воды.

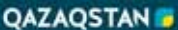
Старший инженер СПЧ-8 г. Макинск старший лейтенант гражданской защиты МАНСУРОВ Т.Т.

ПРОГРАММА ТЕЛЕПЕРЕДАЧ

ПОНЕДЕЛЬНИК,

24 ИЮЛЯ

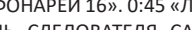
6:00 Әнұран. 6:05, 4:20 «Жәдігер». 6:25, 3:50 «Күй-керуен». 7:00 «Өмір көркем». 7:55 «Дәуір даналары». 8:40 «Көңіл толқыны». 9:15 «Алдар Көсенің көңілді оқиғалары». 10:00, 13:00, 20:00, 0:30 AQPAPAT. 10:10, 18:00 «Жазықсыз жүрек» Т/с. 12:00, 13:10, 20:35 «Күйеу бала - 2» Т/с. 14:10, 3:30 «Ауылдастар». 14:40 «Қызық екен...». 15:40, 3:00 «Әйел әлемі». 16:15, 2:15 «Анашым, мені қалдырма» Т/с. 22:30 «БАУЫРЛАР» Т/с. 23:25 «Нар тәуекел». 1:05 «Сана».

05:00 Т/с «Шайқалған шаңырақ». 08:00 Концерт «Жүректегі көктем» Нұрлан Өнербаев. 10:00 «Бақыттың кілті еңбекте». 10:30 «Артур и дети круглого стола». 12:00, 20:00 Т/с «Мелек 2». 14:00 Т/с «Пәленшеевтер 2». 15:00 «Асыл қазына». 16:00 «Американың палач». 18:00 Новости. 18:20 Жаңалықтар. 18:40 Т/с «Бәсеке 2». 21:45 Т/с «Пауза 2». 23:00 Т/с «Девять жизней».

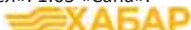
6:00 «ТАМАША СІТУ». 7:00, 4:15 «П@УТИНА». 8:00 «ҚАЙЫРЛЫ ТАҢ, ҚАЗАҚСТАН!». 9:00 «ДОБРОЕ УТРО, КАЗАХСТАН!». 10:05 «ЖИТЬ ЗДОРОВО». 11:00 «НА САМОМ ДЕЛЕ». 12:00 «МАГОМАЕВ». 14:10, 2:45 «НОВОСТИ». 14:20, 2:50 «ЖАҢАЛЫҚТАР». 14:30 «QOSLIKE». 18:30, 3:45 «БАСТЫ ЖАҢАЛЫҚТАР». 19:00, 3:00 «KÖREMİZ». 20:00 «ГЛАВНЫЕ НОВОСТИ». 20:35 «УЛИЦЫ РАЗБИТЫХ ФОНАРЕЙ 16». 0:45 «ЛИЧНАЯ ЖИЗНЬ СЛЕДОВАТЕЛЯ САВЕЛЬЕВА». 1:50 «ПРЕДЕЛ ЖЕЛАНИЙ».

ВТОРНИК, 25 ИЮЛЯ QAZAQSTAN 6:00 Әнұран. 6:05, 4:00 «Жәдігер». 6:25, 10:00, 13:00, 20:00, 0:30 AQPAPAT. 7:00 «Өмір көркем». 7:55 «Дәуір даналары». 8:40 «Көңіл толқыны». 9:15, 17:15 «Су перісі». 10:10, 18:00 «Жазықсыз жүрек» Т/с. 12:00, 13:10, 20:35 «Күйеу бала - 2» Т/с. 14:10, 3:05 «Ауылдастар».

AQPAPAT. 7:00 «Өмір көркем».

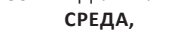
7:55 «Дәуір даналары». 8:40 «Көңіл толқыны». 9:15, 17:15 «Су перісі». 10:10, 18:00 «Жазықсыз жүрек» Т/с. 12:00, 13:10, 20:35 «Күйеу бала - 2» Т/с. 14:10, 3:30 «Ауылдастар». 14:40 «Қызық екен...». 15:40, 3:00 «Әйел әлемі». 16:15, 2:15 «Анашым, мені қалдырма» Т/с. 22:30 «БАУЫРЛАР» Т/с. 23:25 «Нар тәуекел». 1:05 «Сана».

05:00 Т/с «Шайқалған шаңырақ». 08:00 Концерт «Қара шаңырақ» Серік Сейітман. 10:00 «Артур и дети круглого стола». 12:00, 20:00 Т/с «Мелек 2». 14:00 Т/с «Пәленшеевтер 2». 15:00 «Асыл қазына». 16:00, 23:00 Т/с «Девять жизней». 18:00 Новости. 18:20 Жаңалықтар. 18:40 Т/с «Бәсеке 2». 21:45 Т/с «Пауза 2».

6:00 «ТАМАША СІТУ». 7:00, 4:15 «П@УТИНА». 8:00 «ҚАЙЫРЛЫ ТАҢ, ҚАЗАҚСТАН!». 9:00 «ДОБРОЕ УТРО, КАЗАХСТАН!». 10:05 «ЖИТЬ ЗДОРОВО». 11:00 «НА САМОМ ДЕЛЕ». 12:00 «МАГОМАЕВ». 14:10, 2:45 «НОВОСТИ». 14:20, 2:50 «ЖАҢАЛЫҚТАР». 14:30 «QOSLIKE». 18:30, 3:45 «БАСТЫ ЖАҢАЛЫҚТАР». 19:00, 3:00 «KÖREMİZ». 20:00 «ГЛАВНЫЕ НОВОСТИ». 20:35 «УЛИЦЫ РАЗБИТЫХ ФОНАРЕЙ 16». 0:45 «ЛИЧНАЯ ЖИЗНЬ СЛЕДОВАТЕЛЯ САВЕЛЬЕВА». 1:50 «ПРЕДЕЛ ЖЕЛАНИЙ».

СРЕДА, 26 ИЮЛЯ QAZAQSTAN 6:00 Әнұран. 6:05, 3:50 «Жәдігер». 6:25, 10:00, 13:00, 20:00, 0:30 AQPAPAT. 7:00 «Өмір көркем». 7:55 «Дәуір даналары». 8:40 «Көңіл толқыны». 9:15, 17:15 «Су перісі». 10:10, 18:00 «Жазықсыз жүрек» Т/с. 12:00, 13:10, 20:35 «Күйеу бала - 2» Т/с. 14:10, 3:05 «Ауылдастар».

Т/с. 14:20, 2:50 «Ауылдастар».

14:50 «Қызық екен...». 15:40, 3:20 «Тіршілік». 16:15, 2:05 «Анашым, мені қалдырма» Т/с. 22:30 «БАУЫРЛАР» Т/с. 23:25 «Нар тәуекел». 1:05 «Сана».

05:00 Т/с «Шайқалған шаңырақ». 08:00 Концерт «Арқада салған ән қандай...» Роза Әлқожа. 10:00 «Ғарыштық рәйдджерлер». 12:00, 20:00 Т/с «Мелек 2». 14:00 Т/с «Пәленшеевтер 2». 15:00 «Асыл қазына». 16:00, 23:00 Т/с «Девять жизней». 18:00 Новости. 18:20 Жаңалықтар. 18:40 Т/с «Бәсеке 2». 21:45 Т/с «Пауза 2».

6:00 «ТАМАША СІТУ». 7:00, 4:15 «П@УТИНА». 8:00 «ҚАЙЫРЛЫ ТАҢ, ҚАЗАҚСТАН!». 9:00 «ДОБРОЕ УТРО, КАЗАХСТАН!». 10:05 «ЖИТЬ ЗДОРОВО». 11:00 «НА САМОМ ДЕЛЕ». 12:00 «МАГОМАЕВ». 14:10, 2:45 «НОВОСТИ». 14:20, 2:50 «ЖАҢАЛЫҚТАР». 14:30 «QOSLIKE». 18:30, 3:45 «БАСТЫ ЖАҢАЛЫҚТАР». 19:00, 3:00 «KÖREMİZ». 20:00 «ГЛАВНЫЕ НОВОСТИ». 20:35 «УЛИЦЫ РАЗБИТЫХ ФОНАРЕЙ 16». 0:45 «ЛИЧНАЯ ЖИЗНЬ СЛЕДОВАТЕЛЯ САВЕЛЬЕВА». 1:50 «ПРЕДЕЛ ЖЕЛАНИЙ».

ЧЕТВЕРГ, 27 ИЮЛЯ QAZAQSTAN 6:00 Әнұран. 6:05, 4:05 «Жәдігер». 6:30, 10:00, 13:00, 20:05, 0:40 AQPAPAT. 7:00 «Өмір көркем». 7:55 «Дәуір даналары». 8:40 «Көңіл толқыны». 9:15, 17:20 «Су перісі». 10:10, 18:05 «Жазықсыз жүрек» Т/с. 12:00, 13:10, 20:40 «Күйеу бала - 2» Т/с. 14:10, 3:05 «Ауылдастар». 14:45 «Қызық екен...». 15:45, 3:35 «ТҰЛҒА». 16:20, 2:15 «Анашым, мені қалдырма» Т/с. 22:35 «БАУЫРЛАР» Т/с. 23:30 «Нар тәуекел». 1:15 «Сана».

05:00 Т/с «Шайқалған шаңырақ».

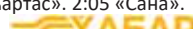
08:00 Концерт «Ана қадірі» Еркін Нұржанов. 10:30 «Эрекет». 11:00 «Алғашқы». 12:00, 20:00 Т/с «Мелек 2». 14:00 Т/с «Пәленшеевтер 2». 15:00 «Асыл қазына». 16:00, 23:00 Т/с «Девять жизней». 18:00 Новости. 18:20 Жаңалықтар. 18:40 Т/с «Бәсеке 2». 21:45 Т/с «Пауза 2».

6:00 «ТАМАША СІТУ». 7:00, 4:15 «П@УТИНА». 8:00 «ҚАЙЫРЛЫ ТАҢ, ҚАЗАҚСТАН!». 9:00 «ДОБРОЕ УТРО, КАЗАХСТАН!». 10:05 «ЖИТЬ ЗДОРОВО». 11:00 «НА САМОМ ДЕЛЕ». 12:00 «МАГОМАЕВ». 14:10, 2:45 «НОВОСТИ». 14:20, 2:50 «ЖАҢАЛЫҚТАР». 14:30 «QOSLIKE». 18:30, 3:45 «БАСТЫ ЖАҢАЛЫҚТАР». 19:00, 3:00 «KÖREMİZ». 20:00 «ГЛАВНЫЕ НОВОСТИ». 20:35 «УЛИЦЫ РАЗБИТЫХ ФОНАРЕЙ 16». 0:45 «ЛИЧНАЯ ЖИЗНЬ СЛЕДОВАТЕЛЯ САВЕЛЬЕВА». 1:50 «ПРЕДЕЛ ЖЕЛАНИЙ».

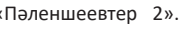

ПЯТНИЦА, 28 ИЮЛЯ QAZAQSTAN 6:00 Әнұран. 6:05, 4:20 «Жәдігер». 6:25, 10:00, 13:00, 20:00, 0:30 AQPAPAT. 7:00 «Өмір көркем». 7:55 «Дәуір даналары». 8:40, 23:25 «Көңіл толқыны». 9:15, 17:15 «Су перісі». 10:10, 18:00 «Жазықсыз жүрек» Т/с. 12:00, 13:10, 20:35 «Күйеу бала - 2» Т/с. 14:10, 3:50 «Ауылдастар». 14:45 «Қызық екен...». 15:45 «Шахмат тәжі». 16:15, 3:05 «Анашым, мені қалдырма» Т/с. 22:30 «БАУЫРЛАР» Т/с. 1:05 «Гауһартас». 2:05 «Сана».

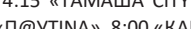

05:00 Т/с «Шайқалған шаңырақ». 08:00 Концерт «Бірінші концерт» Серік Ибрагимов. 10:00 «Менің өмірім». 10:30 «Jur-jubymen».

12:00, 20:00 Т/с «Мелек 2». 14:00 Т/с «Пәленшеевтер 2». 15:00 «Асыл қазына». 16:00 Т/с «Девять жизней». 18:00 Новости. 18:20 Жаңалықтар. 18:40 Т/с «Бәсеке 2». 21:45 «Қызықtimes». 22:45 «Приказано: уничтожить». 00:15 «Төрлетіңіз».

6:00, 4:15 «ТАМАША СІТУ». 7:00, 3:30 «П@УТИНА». 8:00 «ҚАЙЫРЛЫ ТАҢ, ҚАЗАҚСТАН!». 9:00 «ДОБРОЕ УТРО, КАЗАХСТАН!». 10:05 «ЖИТЬ ЗДОРОВО». 11:00 «НА САМОМ ДЕЛЕ». 12:00 «МАГОМАЕВ». 14:10, 2:05 «НОВОСТИ». 14:20, 2:10 «ЖАҢАЛЫҚТАР». 14:30 «QOSLIKE». 18:30, 3:05 «БАСТЫ ЖАҢАЛЫҚТАР». 19:00, 2:20 «KÖREMİZ». 20:00 «ГЛАВНЫЕ НОВОСТИ». 20:35 «ПОЛЕ ЧУДЕС». 22:00 «ОХОТНИКИ ЗА ГОЛОВАМИ».

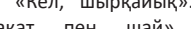
СУББОТА, 29 ИЮЛЯ QAZAQSTAN 6:00 Әнұран. 6:05 «Жәдігер». 6:25 AQPAPAT. 7:00 «Зиннар». 7:50 «Күй-керуен». 8:25, 4:30 «ШАҢЫРАҚ». 8:50, 21:30 «Көңіл толқыны». 9:15 «Су перісі». 10:00, 18:00 «Жазықсыз жүрек» Т/с. 12:00 Әбдіжаппар Әлқожаның концерті. 14:00 «Текетірес» Т/с. 15:40 «Әзіләлемі». 16:40 «Бірегей». 17:35, 4:10 «ӨЗЕКТІ». 20:00 «ЖАН». 22:30 «БАУЫРЛАР» Т/с. 23:25 «Күйеу бала - 2» Т/с. 3:40 «Арғы қазақ мифологиясына сапар».

05:00 «Кел, шырқайық». 07:00 «Қарақат пен шай». 08:00 Концерт «Отанымменің» Саят Медеуов. 10:00 «Приказано: уничтожить». 12:00 «Почтальон Пэт». 13:30 «StartUp KZ». 14:00 «Дұлдулдер дүбірі». 14:30 «Қызық times». 16:00 «Алғашқы». 17:00 Т/с «Тракторшының

6:00, 4:00 «ТОЙ БАЗАР». 7:45, 3:15 «П@УТИНА». 8:45 «ВОСКРЕСНЫЕ БЕСЕДЫ». 8:55 «ПОЕХАЛИ!». 9:45 «ПОВАРА НА КОЛЕСАХ». 10:45 «ПАРФЮМЕРША 3». 14:45 «ЗАМКНУТЫЙ КРУГ». 18:45 «ПОСЛЕДНИЙ ВАГОН. ВЕСНА». 21:00 «НАСЕДКА». 1:05 «72 МЕТРА».

05:00 «Кел, шырқайық». 07:00 «Қарақат пен шай». 08:00 Концерт «Отанымменің» Саят Медеуов. 10:00 «Приказано: уничтожить». 12:00 «Почтальон Пэт». 13:30 «StartUp KZ». 14:00 «Дұлдулдер дүбірі». 14:30 «Қызық times». 16:00 «Алғашқы». 17:00 Т/с «Тракторшының